

Auglýsing

um staðfesting stjórnarráðsins á heilbrigðissamþykkt fyrir Ólafsfjarðarkauptún í Eyjafjarðarsýslu.

Samkvæmt lögum nr. 64, 10. nóvbr. 1905, um heilbrigðissamþykktir fyrir bæjar- og sveitarfélög, er hér með staðfest eftirrituð heilbrigðissamþykkt fyrir Ólafsfjarðarkauptún í Eyjafjarðarsýslu.

Heilbrigðissamþykkt

fyrir Ólafsfjarðarkauptún.

I. Almenn ákvæði.

1. gr.

Samþykkt þessi gildir fyrir land jarðanna Hornbrekku og Brimness í Ólafsfirði.

2. gr.

Hreppstjóri er formaður heilbrigðisnefndar. Auk hans eiga sæti í nefndinni einn maður, er hreppsnefnd kys til þriggja ára, og annar, er sýslunefnd tilnefnd af íbúum kaupsins til jafnlangs tíma.

3. gr.

Formaður kveður nefndina á fund þá er honum þykir þurfa eða hinir 2 nefndarmenn eða héraðslæknir óska þess, þó eigi sjaldnar en þrisvar á ári, í marzmánuði, júnímánuði og októbermánuði. Hann ákveður fundartíma og fundarstað, ritar í fundarkók gerðir nefndarinnar, hefir á hendi bréfaskriftir og annast um að fyrirskipunum nefndarinnar sé hlýtt. Rísi ágreiningur milli nefndarmanna, er rétt að skjóta málinu undir úrskurð sýslumanns.

Héraðslæknir og sýslumaður eiga heimtingu á að sitja á fundum nefndarinnar og taka þátt í umræðum en ekki atkvæðagreiðslu. Ritfangakostnað skal greiða úr hreppsjóði eftir reikningi.

4. gr.

Heilbrigðisnefndin skal hafa gætur á að heilbrigðissamþykktin sé haldin og henni hlýtt í öllum greinum.

Nefndinni skal heimilt að rannsaka eða láta rannsaka alt það, er um ræðir **96** í þessari samþykkt og þýðingu hefir fyrir heilbrigði manna, hvort heldur er á 18. júní almannafæri eða einstakra manna eign.

Einu sinni á ári skal nefndin skoða allar eignir á því svæði, sem samþykktin nær yfir, og er henni heimilt að skifta þessu starfi milli nefndarmanna. Ef nokkur nefndarmaður annar en formaður krefst inngöngu í hús manna, skal hann hafa skriflegt umboð frá formanni nefndarinnar.

Heilbrigðisnefndin skal færa í eina bók alt það, er hún finnur aðfinsluvert samkvæmt þessari samþykkt, og skriflega skipa þeim, er hlut eiga að máli, fyrir um, hvað gera skuli til umbóta, ella tilkynna sýslumanni, ef um brot er að ræða gegn samþykktinni.

5. gr.

Ef heilbrigðisnefndin telur nauðsynlega einhverja þrífnaðarbót, sem hefir kostnað í för með sér, skal hún leggja málið fyrir hreppsnefnd og fara fram á að féð sé veitt úr hreppssjóði.

Neiti hreppsnefnd slíkri fjárveitingu er heilbrigðisnefnd heimilt að skjóta málinu til sýslunefndar.

II. Um íbúðarhús.

6. gr.

Öll hús, sem notuð eru til íbúðar, skulu vera svo gerð, að unt sé að halda þeim hreinum, gluggar skulu vera á hjörum, að minsta kosti einn í hverju herbergi, nema önnur loftræsing séu viðhöfð og trégólf í öllum íbúðarherbergjum.

Heilbrigðisnefnd má heimta af leigjanda eða eiganda húss, að ræstað sé herbergi, séu þau svo óhrein að nefndin álíti húsbúum hættu búna.

7. gr.

Nú er íbúðarhús svo illa gjört, hrörlegt eða þröngt, að heilbrigðisnefnd álitur heilsu manna hættu búna af íbúðinni, getur þá nefndin bannað íbúðina. Skal hún tilkynna eiganda eða leigjanda húss bannið skriflega og fær arök fyrir, og skal þá fólkið fara úr húsinu á tveggja mánaða fresti frá tilkynningardegi, verði húsið eigi bætt á þeim tíma svo nefndinni þyki viðeigandi. Þó er húseiganda frjálst innan 8 daga að skjóta úrskurði nefndarinnar til sýslumanns, en hann leitar álitis héraðslæknis og leggur úrskurð á málið svo fljótt sem verða má.

8. gr.

Kjallara má ekki nota til íbúðar án leyfis heilbrigðisnefndar. Kjallara undir íbúðarhúsum skal verja því að vatn standi í þeim nokkurn tíma.

III. Um skóla.

9. gr.

Heilbrigðisnefnd skal skoða öll skólahús og skólastofur, hvort heldur er opinber eign eða einstakra manna, að minnsta kosti tvisvar til fjórum sinnum á ári.

Hver sá, er tekur til kenslu 5 nemendur eða fleiri, er skyldur að tilkynna heilbrigðisnefnd hvar hann ætli að kenna.

Hver kenslustofa skal vera svo stór að 80 rúmfet að minnsta kosti komi á nemanda hvern. Gólf í kenslustofum skal þvo minst tvisvar á viku, en aldrei sópa þurt.

10. gr.

Verði heilbrigðisnefnd þess vör, að nemendur eða kennari hafi einhvern næman sjúkdóm, skal hún tilkynna það héraðslækni og tilgreina nöfn og heimili þeirra, er sjúkir eru. Alíti læknir þá, að um sóttæmishættu sé að ræða, getur heilbrigðisnefnd bannað að kennari eða nemandi komi í skólann meðan svo er. Holdsveik börn mega ekki ganga í skóla, né holdsveikir menn fást við kenslu.

IV. Um bókunarhús.

11. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa gát á bókunarstofum í kaupþúninu og skipa bókurum að þvo gólf, loft og veggi hvenær sem óhreint er.

Þeir menn mega ekki vinna að brauðgerð, er tæringu hafa né nokkurn annan næman sjúkdóm eða opin sár eða útbrot á höndum eða handleggjum. Deig má ekki hnoða með fótum. Öll tóbaksnautn er bönnuð í bakarastofum, og enginn má sofa í stofunum.

V. Um verzlunarbúðir o. fl.

12. gr.

Verzlunarbúðir, fundarhús og hús, er notuð eru til skemtana, skulu þvegin hátt og lágt að minnsta kosti einu sinni á ári, og gólf í þeim húsum á hverjum morgni, ef þau eiga að notast að deginum. Í verzlunarbúðum, skólum og öllum þeim húsum, sem notuð eru til opinberra mannfunda, skulu vera nægilega margir hrákadallar og vera vandlega hreinsaðir í hvert sinn er húsin eru notuð. Nánari

ákvæði um gerð hrákadalla o. fl. setur heilbrigðisnefnd í hvert skifti. Verði **96**
kirkja bygð í kaupúninu, gilda hinar sömu reglur fyrir hana. 18. júní

Í skólum, kirkjum og fundarhúsum skal loftræsing vera svo sem heilbrigðisnefnd ákveður.

VI. Um frádræslu.

13. gr.

Eldhússkólp og þvottaskólp má ekki láta síga í jörð svo nærri íbúðarhúsum, að hætta sé á að jarðvegurinn saurgist. Skal veita öllu skólpi í opnum eða lokuðum ræsum burt frá húsunum svo langt, sem heilbrigðisnefnd þykir þurfa. Öll skólpræsi, hvort heldur á almannaferi eða einstakra manna eign, skulu vera svo víð og hallajöfn, að hvergi standi í þeim pollar eða flói út úr þeim, og skal hreinsa þau svo oft, að ekki leggi ódaun úr þeim.

Undantekning frá ræsagerðinni má heilbrigðisnefnd gera, ef viðkomendur heldur kjósa að bera skólp svo langt burtu sem nefndin telur hættulaust.

14. gr.

Ef ræsi er gert á opinberan kostnað, skulu þeir, er hús eiga þar nærri, skyldir að gera skólpræsi hver frá sínu húsi út í það ræsi, og skulu þau eigi miður gjörð en aðalræsið. Skyldir skulu eigendur blautfisks- og lýsisbræðsluhúsa að gera ræsi frá húsum þessum, ef heilbrigðisnefnd álitur þess þörf.

VII. Um vatnsból.

15. gr.

Öll vatnsból skal verja hvers konar óhreinindum. Er bannað að láta í þau fara eða að þeim koma renslí úr skólpræsum, forum, haugstæðum, salernum eða peningshúsum; má eigi láta í þau fara eða nærri þeim neinskonar saurindi, sorp slor eða hræ, og ekki þvo í þeim eða fast við þau hvorki fatnað, fisk, ull né neitt annað er óhreininkar vatnið, eins fyrir því, þótt um straumvatn sé að ræða. Bannað er að leggja húðir í bleyti í vatnsból eða nærri þeim.

16. gr.

Brunn má ekki hafa nær haugum, forum eða salernum en svo, að millibilið sé 15 álnir. Engan brunn má grafa nema í samráði við heilbrigðisnefnd. Hún getur og bannað að taka vatn úr brunnum um stundarsakir, ef hún álitur vatnið óheilnæmt, og skipað fyrir um að fylla brunna, sem ekki verður gert við.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með vatnsleiðslu þeirri, er nú er í kaup-túninu og þeim er síðar kunna að verða lagðar. Skal nefndin sjá um að vatns-prór séu hreinsaðar nægilega og að umbúnaður um þær sé nægur og góður.

VIII. Um peningshús, hauga og forir.

Stórgripi eða sauðfé má ekki hafa í mannahúsum.

Vilji einhver reisa peningshús eða gera for, haugstæði eða haugshús, skal hann gera heilbrigðisnefnd aðvart áður en hann byrjar verkið. Skal hún þá gæta þess, að haldin séu fyrirmæli þau, er hér fara á eftir.

Ekkert peningshús má setja nær vatnsbóli en nemi 15 álnum. Fjós má ekki setja nær íbúðarhúsi eða alfaravegi en nemi 10 álnum. For má ekki hafa nær alfaravegi eða íbúð en nemi 15 álnum og ekki nær vatnsbóli en nemi 15 álnum. Forar-veggir skulu ná minst $\frac{1}{2}$ al. yfir jörð og vera lokaðar með nægilega sterkum tréhlerum.

Standi hús þétt saman, getur heilbrigðisnefnd bannað mykjuhauga og haugshús, og heimtað að forir sé gerðar úr grjóti eg steinlími svo þær sé vel vatnheldar, bæði botn og veggir.

Valdi peningshús, haugstæði eða forir, sem eldri eru en þessi samþykkt, miklum óprifnaði, má heilbrigðisnefnd beita fyrirmælum undanfarinnar greinar, en heimilt er þá viðkomanda að skjóta skipun nefndarinnar undir úrskurð sýslu-manns. en hann leiti álits héraðslæknis og leggi síðan úrskurð á málið.

IX. Um salerni.

Hverju íbúðarhúsi skal fylgja sérstakt salerni, er sett sé á þeim stað, sem heilbrigðisnefnd ákveður í hverju einstöku tilfalli. Gólf í salerni skal vera stein-steypt eða úr hefluðum og plægðum gólfborðum og liggi gólfíð hærra en jarðveg-urinn í kring. Hafa skal í því saurkagga vel vatnheldan, er falli fast að setunni. Hafa má salerni innan húss í sérstökum klefa, ef góður loftsúgur er í klefanum

og saurilátin tæmd daglega. Ef vatnsheld for er hjá húsi, má hafa salerni yfir **96** henni þannig að saurindi fari jafnóðum í forina, en loftræsing skal þá vera góð 18. júní í salerninu.

22. gr.

Í salernum skal seta og gólf jafnan vera vel hrein og saurilátin tæmd jafnóðum og þau fyllast. Heilbrigðisnefnd skal segja fyrir, hvar láta megi saur úr salernum.

23. gr.

Ef engin salerni fylgja húsum þeim, er eldri eru en þessi samþykkt, eða þau eru illa gerð og óþrifaleg, þá getur heilbrigðisnefnd heimtað af húseigendum að þeir geri ný salerni samkvæmt 21. gr.

Heimilt skal heilbrigðisnefnd að láta byggja salerni, eitt eða fleiri til almenningsnota á vertíðum. Kostnað við byggingu þeirra og hirðingu greiðist úr sveitarsjóði.

X. *Um sorp og önnur óhreinindi.*

24. gr.

Sorphauga og sorpgryfjur má ekki hafa nær íbúðarhúsum né vatnsbólum en nemi 15 álnum. Flytja skal burtu allt sorp þangað sem heilbrigðisnefnd ákveður, að minsta kosti tvisvar á ári, vor og haust. Heilbrigðisnefnd getur heimtað, að sorpi og ösku sé safnað í laus ílát úr málmí og flutt burtu jafnóðum og þau fyllast á þann stað, er hún tiltekur.

25. gr.

Það er skylda sjómanna að varpa öllu slori og fiskiúrgangi samdægurs í sjó, nema því sé safnað í gryfju með ráði heilbrigðisnefndar, borið á tún eða hagnýtt á annan hátt, og sé þá einnig gert samdægurs og öll fjara, fiskipallar og önnur áhöld hreinsuð í hvert sinn og þau eru notuð.

Formenn og eigendur úthalda bera ábyrgð á að þessu ákvæði sé hlýtt.

26. gr.

Ef óhreinindi safnast fyrir, svo að fýlulykt eða daunilt renslí fer út á alfaraveg, eða inn á eign þeirra, er næstir búa, getur heilbrigðisnefnd skipað þeim, er óþrifnaðinum veldur, að flytja óhreinindin tafarlaust burtu.

27. gr.

Hver sá iðnaður, er óprifnaður fylgir eða óhollusta, svo sem lýsisbræðsla, fiskþvottur o. fl., skal vera háður eftirliti heilbrigðisnefndar og fyrir mælum hennar að því er hreinlæti snertir bæði utanhúss og innan.

XI. Um slátrun.

28. gr.

Slátrun á sauðfé og nautgripum fari fram á afviknum stað, og er háð eftirliti heilbrigðisnefndar. Á blóðvelli skal hafa sérstakt ílát fyrir sulli, sem skulu brendir að kveldi hvers slátrunardags. Eigendur sláturfjár eru skyldir að hreinsa vel blóðvöll, í hvert sinn og slátrað er.

XII. Um matvöru.

29. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með verkun á fiskifangi til matvæla og sölu. Hún sér um að ekki sé höfð á boðstólum matvara, innlend né útlend, er sé svikin, skemd eða skaðleg heilsu manna; skal henni heimilt að kaupa sýnis-horn af hverri matvöru er hún telur líkur til að sé svikin eða skemd, og láta rannsaka hana á kostnað sveitarsjóðs. Leiði sú rannsókn í ljós, að varan sé skemd eða skaðleg, má banna seljanda að hafa hana á boðstólum.

XIII. Um næma sjúkdóma.

30. gr.

Þá er lögskipuðum vörnum er haldið uppi gegn næmum sjúkdómum skal heilbrigðisnefndin aðstoða héraðslækni við sóttvörnina. Ef næmur sjúkdómur kemur upp á svæði því, sem samþykktin nær yfir, er heilbrigðisnefnd heimilt að setja um stund strangari fyrir mæli en í samþykkt þessari felast um hreinlæti utan húss og innan, burtflutning á óhreinindum o. s. frv.

XIV. Um kirkjugarða.

96

18. júní

31. gr.

Verði gerður kirkjugarður í kaupúninu, eða hann stækkaður, skal leita álits heilbrigðisnefndar, og getur hún heimtað að garðstæðið sé þurkað með lokræsum, ef það er raklent, svo vatn nái ekki í grafirnar nokkru sinni.

Vatnsból skulu eigi vera nær kirkjugarði á jafnsléttu eða undan brekku en nemi 100 álnum.

Svo fljótt sem því verður við komið, skal láta kirkjugarðinn vallgróa.

XV. Um sektir.

32. gr.

Ef menn brjóta samþykkt þessa eða vanrækja á settum fresti nokkra þá fyrirskipun, er heilbrigðisnefnd setur henni samkvæmt, þá varðar það sektum frá 5—200 króna, er renna í sveitarsjóð. Kjósi heilbrigðisnefnd heldur að láta vinna verk það, er vanrækt hefir verið, á kostnað þess, er verkið átti að vinna, þá er henni það heimilt, og skal þá greiða kostnaðinn til bráðabirgða úr sveitarsjóði, en taka hann síðan lögtaki hjá þeim, sem sekur er.

33. gr.

Samþykkt þessi öðlast gildi 1. ágúst 1910.

Þetta er hérmeð gjört heyrum kunnugt.

Í stjórnarráði Íslands, 18. júní 1910.

Björn Jónsson.

Eggert Briem.